

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Дніпропетровське обласне територіальне відділення

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28.03.2017

м. Дніпро

№ 8/01-14/04-17

Справа № 08/04-03-3/17

Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання з попередніми висновками першого відділу досліджень і розслідувань Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 14.03.2017 року № 34 у справі № 08/04-03-3/17, розпочатої розпорядженням адміністративної колегії Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 31.01.2017 року № 08/01-15/04-17р за ознаками порушень законодавства про захист економічної конкуренції Васильківською селищною радою Васильківського району Дніпропетровської області та її виконавчим комітетом, передбачених пунктами третім та сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначених частиною першою статті 15 та статтею 17 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування.

В С Т А Н О В И Л А:

В ході розгляду справи, за результатами проведення перевірки інформації, що надана Васильківською селищною радою Васильківського району Дніпропетровської області на вимогу Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України встановлено наступне.

Повноваження органів місцевого самоврядування та виконавчих органів рад визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Васильківська селищна рада є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України та законодавством України.

Відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами, зокрема селищних рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи.

Організаційно-правова форма – орган місцевого самоврядування.

Васильківська селищна рада (далі – Селищна рада) у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є органом влади.

Місцезнаходження Селищної ради: 52600, Дніпропетровська обл., Васильківський р-н, смт. Васильківка, вул. Першотравнева, 140.

Селищну раду внесено до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України за номером 04338285.

Селищна рада є юридичною особою, здійснює діяльність на підставі Статуту територіальної громади смт. Васильківка.

Як зазначено у листі Селищної ради від 13.06.2016 року № 850, виконавчий комітет Васильківської селищної ради (далі – Виконком) входить до складу селищної ради, рішенням сесії Селищної ради від 11.11.2015 року затверджено Положення «Про виконавчий комітет Васильківської селищної ради» (далі – Положення).

Пунктом 1.2 Положення передбачено, що Виконком є виконавчим органом Селищної ради.

Відповідно до пункту 1.6 Положення, Виконком здійснює свої повноваження на підставі Закону, вирішує і розглядає питання, віднесені цим Законом до відання виконавчих органів ради, зокрема: в галузі бюджету, фінансів і цін, в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку.

Пунктом 6.1 Положення передбачено, що офіційним документом, який приймається на засіданні Виконкому, є рішення, що має відповідні реквізити.

З наданою Селищною радою інформації з'ясовано, що на території Васильківської селищної ради у період з 2012 року по теперішній час послуги з вивезення побутових відходів надає Васильківське районне комунальне підприємство «Джерело» (далі - КП «Джерело»).

Відповідно до Протоколу № 1 засідання конкурсної комісії з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території Васильківської селищної ради, 27.01.2016 року було проведено зазначений конкурс з одним учасником КП «Джерело».

Рішенням Виконкому від 29.01.2016 року № 1 КП «Джерело» визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на території Селищної ради.

Територіальним відділенням не встановлено інших суб'єктів господарювання, що надавали протягом 2016 року послуги з вивезення побутових відходів та з боку яких КП «Джерело» зазнає значної конкуренції в межах території, підпорядкованої Селищній раді.

Таким чином, в розумінні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище КП «Джерело» має ознаки монопольного (домінуючого) на ринку послуг з вивезення побутових відходів у 2016 році в межах населених пунктів, підпорядкованих Селищній раді.

З наданої Селищною радою у листі від 13.06.2016 року №850 інформації встановлено:

- Селищною радою або її виконавчим комітетом не приймалося рішення щодо визначення переліку житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах;

- договір на надання послуг з вивезення побутових відходів в межах смт. Васильківка з суб'єктом господарювання надавачем цих послуг не укладалися.

1. На питання у вимозі територіального відділення чи визначався Селищною радою або її виконавчим комітетом перелік житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах, Селищною радою у листі від 13.06.2016 № 850 зазначено: *(початок цитати)* «Щодо переліку житлово-комунальних послуг, повідомляємо, що ВРКП «Джерело» є об'єктом районної комунальної власності і воно є єдиним надавачем комунальних послуг, тому питання затвердження переліку послуг, що виборюються на конкурсних засадах повинно розглядатись на сесії районної ради, як власника об'єкта.» *(кінець цитати)*.

Таким чином, з наявної у територіального відділення інформації, Селищною радою та її Виконкомом не визначався перелік житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах.

Одним із завдань Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, в частині контролю за прийняттям органами місцевого самоврядування рішень, які мають вплив на конкуренцію.

Взаємовідносини між виробниками, виконавцями і споживачами, що виникають у сфері надання та споживання на ринках житлово-комунальних послуг регулюються Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про житлово-комунальні послуги».

Частинами 1 та 2 статті 27 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що укладання договорів на надання житлово-комунальних послуг (крім послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) згідно з установленим переліком для об'єктів державної або комунальної власності здійснюється за результатами конкурсу.

Перелік житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах, визначає орган місцевого самоврядування. Отже, чинним законодавством передбачено застосування конкурсних засад при наданні житлово-комунальних послуг та укладанні договорів.

Не визначення Селищною радою та її виконавчим комітетом переліку житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах може призвести до обмеження конкуренції. Обмеження конкуренції може відбуватися внаслідок настання таких наслідків, що полягають у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють інтенсивність конкуренції, можливості учасників конкурувати між собою.

Отже, окремі суб'єкти господарювання можуть здобути переваги над іншими не завдяки власним досягненням, а в наслідок дії зовнішніх факторів, одним з яких є вплив органів, наділених владними повноваженнями.

Бездіяльність Васильківської селищної ради та її виконавчого комітету щодо не визначення переліку житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом третім статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним частиною першою статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

2. З метою створення правового поля для визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 року за № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів», затверджено Порядок проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів (далі – Порядок).

Пунктом тридцять першим Порядку визначено: з переможцем конкурсу протягом десяти календарних днів після прийняття конкурсною комісією рішення укладається договір на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту відповідно до типового договору, наведеного у додатку 2 до цього Порядку (далі – Типовий договір).

Враховуючи викладене, орган місцевого самоврядування для врегулювання договірних відносин з підприємствами, установами та організаціями, за результатами конкурсів проведених згідно з затвердженим відповідним рішенням переліком житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах, укладає з переможцями цих конкурсів договори на надання житлово-комунальних послуг та визначає виконавця житлово-комунальних послуг, зокрема послуг з вивезення побутових відходів.

На питання у вимозі територіального відділення чи укладалися Селищною радою або її виконавчим комітетом договори на надання житлово-комунальних послуг, зокрема на послуги з вивезення твердих побутових відходів, Селищна рада листом від 13.06.2016 року № 850 повідомила, що у 2015 – 2016 роках укладались договори на централізоване водопостачання та водовідведення, на централізоване опалення, копії яких надані до вказаного листа. Інформації про наявність договору на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту та копію цього договору Селищною радою не надано.

Таким чином, всупереч вимог законодавства України, Васильківською селищною радою та її виконавчим комітетом не укладено договір на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту з суб'єктом господарювання надавачем цих послуг.

Законодавчо визначено обов'язковість укладання договорів, бо це конкретизовані права і обов'язки учасників відносин, відповідальність сторін.

За умови відсутності договірних відносин Селищної ради з суб'єктами господарювання, у цих суб'єктів господарювання не визначені права, обов'язки та відповідальність за надання послуг з вивезення побутових відходів, а орган місцевого самоврядування позбавлений можливості здійснювати законодавчо визначені функції у вигляді здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку послуг з вивезення побутових відходів.

Так, наприклад, розділом «Предмет договору» Типового договору передбачено:

1. Виконавець зобов'язується згідно з графіком надавати послуги з вивезення побутових відходів на території (найменування відповідного населеного пункту чи його частини), а замовник зобов'язується виконати обов'язки, передбачені цим договором.

Підпунктом першим пункту 1 розділу Типового договору «Права та обов'язки замовника і виконавця» передбачено, що Замовник має право, зокрема, вимагати від виконавця забезпечення безперервного надання послуг з вивезення побутових відходів відповідно до графіка вивезення побутових відходів, а також вимог законодавства про відходи, санітарних норм і правил, Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року N 1070, умов цього договору, актів замовника та рішень конкурсної комісії.

Також, зазначеним розділом передбачені зобов'язання Замовника, зокрема:

- погодити графік вивезення побутових відходів, розроблений виконавцем відповідно до встановлених вимог;

- здійснювати відповідно до законодавства контроль за належною організацією обслуговування споживачів виконавцем;

- брати участь у врегулюванні спірних питань, пов'язаних із зверненнями юридичних чи фізичних осіб щодо дій (бездіяльності) виконавця.

Серед зобов'язань Виконавця, визначених Типовим договором, передбачено такі:

- укласти договори на надання послуг з вивезення побутових відходів із споживачами на території, визначеній цим договором, відповідно до типового договору про надання послуг з вивезення побутових відходів, наведеного у додатку 1 до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів;

- надавати послуги з вивезення побутових відходів відповідно до вимог законодавства про відходи, санітарних норм і правил, Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, умов цього договору, актів замовника, рішень конкурсної комісії та погодженого замовником графіка надання послуг.

Відсутність контролю Селищної ради та її виконавчого комітету за діями суб'єктів господарювання на ринку послуг з вивезення побутових відходів щодо забезпечення безперервного надання послуг з вивезення побутових відходів відповідно до графіка вивезення побутових відходів, а також щодо дотримання вимог законодавства про відходи, санітарних норм і правил, створює умови КП «Джерело» для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, оскільки територіальна громада позбавлена альтернативи придбавати послуги більш належної якості за оптимальними цінами, що може призвести до ущемлення прав і інтересів мешканців територіальної громади.

Дії КП «Джерело», зокрема щодо недотримання вимог законодавства про відходи, санітарних норм і правил, графіку вивезення твердих побутових відходів що можуть призводити до ущемлення прав і інтересів мешканців територіальної громади, можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного частиною першою статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Бездіяльність Васильківської селищної ради та її виконавчого комітету щодо не укладання договору на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території в межах смт. Васильківка з суб'єктом господарювання надавачем цих послуг є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним статтею 17 цього Закону, шляхом бездіяльності органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

3. Взаємовідносини між виробниками, виконавцями і споживачами, що виникають у сфері надання та споживання на ринку послуг з вивезення побутових відходів регулюються, зокрема: Законом України «Про житлово-комунальні послуги», Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про відходи», Правилами надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 N1070 (далі – Правилами), Порядком формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 року № 1010 (далі – Порядок).

Статтею 1 Закону України «Про відходи» визначено, зокрема:

- побутові відходи – відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

- послуги з вивезення побутових відходів – збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування.

Пунктом першим частини першої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з вивезення побутових відходів віднесено до комунальних послуг.

Згідно із підпунктом другим пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад в галузі бюджету, фінансів і цін належить, зокрема встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

Частиною другою статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з вивезення побутових відходів у містах, селищах і селах визначають Правила надання послуг з вивезення побутових відходів.

Пунктом 13 Правил визначено, що плата за надані послуги нараховується щомісяця відповідно до умов договору і тарифів, що формуються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 року № 1010.

Порядок формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів визначає механізм формування тарифів на послуги, до яких належать операції поводження з побутовими відходами (збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення).

Пунктом 1 Порядку до послуг з вивезення побутових відходів віднесено операції поводження з побутовими відходами такі, як збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення.

Як визначено у пункті 17 Порядку, витрати із збуту послуг включаються до тарифів у розмірі, що не перевищує 5 % планової виробничої собівартості послуг.

Відповідно до пункту 21 Порядку рівень рентабельності не повинен перевищувати в цілому по підприємству 12 %, а для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів – не повинен перевищувати 15 та 50 відсотків відповідно.

Пунктом 1 рішення Селищної ради від 03.12.2014 року № 973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка» (далі – Рішення № 973-42/VI) передбачено (*початок цитати*):

«1. Затвердити з 01.01.2015 року тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка:

- для приватного сектору - 12,00 грн. на місяць з одної особи;
- для приватного сектору - 46,96 грн. за 1 контейнер
- для жителів багатоквартирних будинків - 9,44 грн. на місяць з одної особи
- для бюджетних установ - 49,16 грн. за 1 контейнер
- для інших споживачів - 65,83 грн. за 1 контейнер.» (*кінець цитати*).

Селищною радою до Рішення № 973-42/VI надано копію документу «Розрахунок ціни на вивезення твердих побутових відходів по ВРКП«Джерело» на 2014рік» (далі – Розрахунок).

Зазначений Розрахунок визначає собівартість послуг з вивезення твердих побутових відходів (далі – ТПВ) Підприємства та розмір тарифів для кожної з категорій споживачів у розрахунку на 1 м, а також рентабельність у розмірі 13%.

Розрахунок містить, зокрема наступні статті витрат:

Таблиця 1

Найменування статті витрат	Одиниці виміру	2014 рік
----------------------------	----------------	----------

Вивіз ТПВ, всього	м ³	8581
Населення	м ³	8113
Бюджет	м ³	400
Інші споживачі	м ³	68
Доходи, всього	грн.	540139,53
Населення	грн.	507954,93
Бюджет	грн.	26216,00
Інші споживачі	грн.	5969,04
Витрати, всього	грн.	478240,75
Всього прямих витрат	грн.	287797,62
Загальновиробничі витрати	грн.	115119,13
Витрати на збут	грн.	37764,24
Адміністративні витрати	грн.	37559,56
Собівартість	грн.	55,73
Ціна без урахування ЄВ		
Населення (рент.7%)	грн.	59,63
Бюджет (рент.12%)	грн.	62,42
Інші споживачі (рент.50%)	грн.	83,60
Ціна з урахування ЄВ		
Населення	грн.	62,61
Бюджет	грн.	65,54
Інші споживачі	грн.	87,78
Прибуток	грн.	62316,74
Рентабельність	%	13

Так з урахуванням наведеного у Таблиці 1, прибуток в цілому по Підприємству по послугі з вивезення ТПВ у розмірі 62316,74 грн. становить 13,03% від загального розміру витрат по даній послугі 478240,75 грн.

Окрім того, враховуючи вимоги Порядку, рівень витрат на збут у Розрахунку (Таблиця 1) не повинен перевищувати 5% від виробничої собівартості (від 287797,62+115119,13=402916,75 грн.) та не повинен перевищувати 20145,84 грн.

Так, проаналізувавши наведене в Розрахунку встановлено, що рівень витрат на збут у розрахунках тарифів, встановлених Рішенням № 973-42/VI, становить 15,22% та перевищує обмежений нормативно-правовими актами 5% рівень на 10,22%, що у грошовому виразі дорівнює 37764,24 - 20145,84 = 17618,40 грн.

Отже, й загальний розмір витрат з операційної діяльності у разі застосування законодавчо визначеного рівня витрат на збут у Розрахунку становитиме 478240,75 - 17618,40 = 460622,35грн.

З урахуванням вимог пунктів 17 та 21 Порядку, граничні рівні показників, наведених у попередній таблиці мають відповідати наступним критеріям:

Таблиця 2

Найменування статті витрат	Одиниці виміру	2014 рік
Вивіз ТПВ, всього	м ³	8581
Доходи, всього	грн.	515897,03
Населення	грн.	485853,67
Бюджет	грн.	24568,00
Інші споживачі	грн.	5475,36
Витрати, всього	грн.	460622,35
Всього прямих витрат	грн.	287797,62
Загальновиробничі витрати	грн.	115119,13
Витрати на збут	грн.	20145,84
Адміністративні витрати	грн.	37559,56
Собівартість	грн.	53,68
Ціна без урахування ЄВ		
Бюджет (рент. 15%)	грн.	61,42
Інші споживачі (рент.50%)	грн.	80,52

Ціна з урахування ЄВ		
Бюджет	грн.	64,49
Інші споживачі	грн.	84,55
Прибуток	грн.	55274,68
Рентабельність	%	12

З урахуванням вимог Порядку щодо рівня рентабельності в цілому по Підприємству для розрахунку тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів, цей рівень не повинен перевищувати 12 відсотків.

Отже, рівень витрат на збут не повинен перевищувати 5% від виробничої собівартості, що становить 20145,84 грн., а прибуток в цілому по Підприємству по послугі з вивезення ТПВ не повинен перевищувати 12%, що становить 55274,68 грн.

На відміну від визначеного Порядком, прибуток в цілому по Підприємству по послугі з вивезення ТПВ у розмірі 62316,74 грн. становить 13,53% від загального розміру витрат по даній послугі 460622,35 грн.

Таким чином, Рішенням № 973-42/VI затверджено тарифи, сформовані КП «Джерело» без дотримання вимог Порядку, оскільки до даних тарифів включено рівень витрат на збут 15,22% від виробничої собівартості, що перевищує 5%, та як наслідок, рентабельність в цілому по Підприємству 13,53%, що перевищує граничний показник рівня рентабельності на 1,53%.

Застосування КП «Джерело» у розрахунках зі споживачами за надані послуги з вивезення ТПВ затверджених Рішенням № 973-42/VI тарифів може призводити до ущемлення економічних інтересів споживачів шляхом сплати додаткових коштів у середньому у розмірі 0,82 грн./м³, оскільки розмір даних тарифів завищено завдяки перевищенню рівня рентабельності в цілому по Підприємству на 1,53% ((62316,74 грн. - 55274,68 грн.) / 8581м³ = 0,82 грн./м³).

Отже, затверджені Рішенням № 973-42/VI тарифи на послуги з вивезення ТПВ не мають достатнього економічного обґрунтування, оскільки їх рівень витрат на збут та рівень рентабельності в цілому по Підприємству перевищує обмежений вимогами нормативно-правових актів у житлово-комунальній сфері.

Тому, дії КП «Джерело» щодо формування та застосування у розрахунках зі споживачами тарифів на послуги з вивезення ТПВ з завищеним рівнем витрат на збут та з завищеним рівнем рентабельності в цілому по Підприємству можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного частиною першою статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Створення умов забезпечує можливість вчинення протиправних дій.

Створення умов для порушень законодавства про захист економічної конкуренції у форматі дій має місце у процесі реалізації повноважень з державного регулювання цін (тарифів), коли регулюючий державний орган пропонує модель встановлення та застосування цін (тарифів), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Створення умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції може стосуватися, як реальних, так і потенційних правопорушень.

Як передбачено абзацом першим частини десятої статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що у разі зміни протягом строку дії цін/тарифів обсягу окремих складових економічно обґрунтованих витрат з причин, які не залежать від виконавця/виробника, зокрема, збільшення або зменшення податків і зборів, мінімальної заробітної плати, орендної плати та амортизаційних відрахувань, підвищення або зниження цін на паливно-енергетичні та інші матеріальні ресурси, виконавці/виробники проводять коригування встановлених цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подають на затвердження до органу, уповноваженого здійснювати встановлення таких цін/тарифів.

Так, у даному випадку, створення умов може стосуватись потенційних порушень як з боку КП «Джерело» у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем в діях щодо проведення коригування цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подання на затвердження, встановлених всупереч вимог нормативно-правових актів, так і з боку

Васильківської селищної ради у вигляді антиконкурентних дій щодо затвердження вищезазначених скоригованих тарифів.

Таким чином, внаслідок відсутності у споживачів смт. Васильківка альтернативи вибору надавача послуг з вивезення побутових відходів, Селищна рада створила суб'єкту господарювання, а саме КП «Джерело», умови для вчинення порушень конкурентного законодавства, оскільки застосування цим суб'єктом у розрахунках тарифів, затверджених Рішенням № 973-42/VI з рівнем витрат на збут, що перевищує 5%, та з рівнем рентабельності в цілому по Підприємству, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами 12% рівень, може призводити до додатково сплачених коштів споживачами.

Дії Васильківської селищної ради щодо затвердження рішенням від 03.12.2014 року № 973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка» тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів з рівнем витрат на збут, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 5% рівень, з рівнем рентабельності в цілому по підприємству, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 12% рівень, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним статтею 17 цього Закону, шляхом дій органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

4. Як визначено у пункті 17 Порядку, витрати із збуту послуг включаються до тарифів у розмірі, що не перевищує 5 % планової виробничої собівартості послуг.

Відповідно до пункту 21 Порядку рівень рентабельності не повинен перевищувати в цілому по підприємству 12 %, а для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів – не повинен перевищувати 15 та 50 відсотків відповідно.

Листом від 13.06.2016 року № 850 Селищна рада надала розрахунки кожного з тарифів на послуги з вивезення 1 контейнера ТПВ з об'ємом 0,75 м³, зокрема для категорій споживачів бюджетних установ та інших споживачів.

Розрахунки кожного з тарифів на послуги з вивезення 1 контейнера ТПВ з об'ємом 0,75 м³ здійснено шляхом множення розрахункового тарифу на послугу з вивезення 1 м³ ТПВ для кожної з категорій, наведеного у Таблиці 1 на об'єм контейнеру:

- для бюджетних установ - $65,54 * 0,75 = 49,16$ грн. за 1 контейнер
- для інших споживачів - $87,78 * 0,75 = 65,83$ грн. за 1 контейнер.

Враховуючи вимоги Порядку, рівень витрат на збут у Розрахунку (Таблиця 1) не повинен перевищувати 5% від виробничої собівартості (від $287797,62 + 115119,13 = 402916,75$ грн.) та не повинен перевищувати 20145,84 грн.

Так, проаналізувавши наведене в Розрахунку встановлено, що рівень витрат на збут у розрахунках тарифів, встановлених Рішенням № 973-42/VI, становить 15,22% та перевищує обмежений нормативно-правовими актами 5% рівень на 10,22%, що у грошовому виразі дорівнює $37764,24 - 20145,84 = 17618,40$ грн.

Отже, й загальний розмір витрат з операційної діяльності у разі застосування законодавчо визначеного рівня витрат на збут у Розрахунку становитиме $478240,75 - 17618,40 = 460622,35$ грн.

Порівнюючи показники розмірів статей витрат і розмірів тарифів Підприємства, наведені у Таблиці 1, з наведеними у Таблиці 2 показниками розмірів статей витрат та розмірів тарифів, визначених з урахуванням вимог Порядку, впливає наступне:

- рівень рентабельності для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів у тарифах, зазначених у Розрахунку, дорівнює $((62,42 - 53,68) / 53,68) * 100\% = 16,28\%$ та $((83,60 - 53,68) / 53,68) * 100\% = 55,74\%$ відповідно;

- рівень рентабельності для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів у тарифах, зазначених у Розрахунку, перевищує передбачені Порядком рівні на $16,28 - 15 = 1,28\%$ та $55,74 - 50 = 5,74\%$ відповідно;

- тарифи на послуги з вивезення 1 м³ ТПВ для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів, зазначені у Розрахунку, завищені на 1,05 грн. (65,54-64,49) та на 3,23 грн. (87,78-84,55) відповідно.

У даному випадку розрахунки кожного з тарифів на послуги з вивезення 1 контейнера ТПВ з об'ємом 0,75 м³ мають бути здійснені таким чином, що не можуть перевищувати:

- для бюджетних установ - $64,49 * 0,75 = 48,37$ грн. за 1 контейнер
- для інших споживачів - $84,55 * 0,75 = 63,41$ грн. за 1 контейнер.

Таким чином, тарифи на послуги з вивезення 1 контейнера ТПВ для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів, затверджені Рішенням № 973-42/VI, завищені на 0,79 грн. (49,16-48,37) та на 2,42 грн. (65,83-63,41) відповідно.

Отже, затверджені Рішенням № 973-42/VI тарифи на послуги з вивезення ТПВ: для бюджетних установ - 49,16 грн. за 1 контейнер; для інших споживачів - 65,83 грн. за 1 контейнер не мають достатнього економічного обґрунтування, оскільки до їх складу включено розмір витрат на збут, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 5% рівень, а рівень рентабельності цих тарифів перевищує обмежений рівень 15% та 50% відповідно.

Відсутність конкуренції на ринку надає можливість КП «Джерело» застосовувати у розрахунках зі споживачами категорій *бюджетні установи та інші* тарифи з завищеним рівнем витрат на збут та рівнем рентабельності, що може призвести до ущемлення інтересів даних категорій споживачів.

Тому, дії КП «Джерело» щодо застосування у розрахунках зі споживачами категорій *бюджетні установи та інші* тарифів на послуги з вивезення ТПВ з завищеним рівнем витрат на збут та рівнем рентабельності можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного частиною першою статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення побутових відходів.

Таким чином, Селищна рада створила суб'єкту господарювання, а саме КП «Джерело», умови для вчинення порушень конкуренційного законодавства, оскільки застосування цим суб'єктом у розрахунках зі споживачами категорій *бюджетні установи та інші* тарифів, затверджених Рішенням № 973-42/VI з рівнем витрат на збут, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 5% рівень, з рентабельністю, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами рівень 15% та 50% відповідно, може призводити до додатково сплачених коштів споживачами категорій *бюджетні установи та інші*.

Створення умов забезпечує можливість вчинення протиправних дій.

Створення умов для порушень законодавства про захист економічної конкуренції у форматі дій має місце у процесі реалізації повноважень з державного регулювання цін (тарифів), коли регулюючий державний орган пропонує модель встановлення та застосування цін (тарифів), які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Створення умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції може стосуватися, як реальних, так і потенційних правопорушень.

Як передбачено абзацом першим частини десятої статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що у разі зміни протягом строку дії цін/тарифів обсягу окремих складових економічно обґрунтованих витрат з причин, які не залежать від виконавця/виробника, зокрема, збільшення або зменшення податків і зборів, мінімальної заробітної плати, орендної плати та амортизаційних відрахувань, підвищення або зниження цін на паливно-енергетичні та інші матеріальні ресурси, виконавці/виробники проводять коригування встановлених цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подають на затвердження до органу, уповноваженого здійснювати встановлення таких цін/тарифів.

Так, у даному випадку, створення умов може стосуватись потенційних порушень як з боку КП «Джерело» у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем в діях щодо проведення коригування цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подання на затвердження, встановлених всупереч вимог нормативно-правових актів, так і з боку Васильківської селищної ради у вигляді антиконкурентних дій щодо затвердження вищезазначених скоригованих тарифів.

Дії Васильківської селищної ради щодо затвердження рішенням від 03.12.2014 року № 973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка» тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів: для бюджетних установ - 49,16 грн. за 1 контейнер; для інших споживачів - 65,83 грн. за 1

контейнер з рівнем витрат на збут, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 5% рівень, з рентабельністю, що перевищує обмежені нормативно-правовими актами рівні 15% та 50% відповідно, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним статтею 17 цього Закону, шляхом дій органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

В ході розгляду справи Васильківською селищною радою або її виконавчим комітетом не надано додаткових матеріалів та пояснень.

На подання від 14.03.2017 року № 34 про попередні висновки у справі № 08/04-03-3/17, надіслане Дніпропетровським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України з супровідним листом від 14.03.2017 року № 646/27/04-17 на адресу Васильківської селищної ради, відповідного реагування не надходило.

На засіданні адміністративної колегії Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України 28.03.2017 року представником відповідача повідомлено про визнання вищезазначених порушень законодавства про захист економічної конкуренції, а також, надано копію рішення виконавчого комітету Васильківської селищної ради від 15.02.2017 року № 9 «Про оголошення конкурсу на надання житлово-комунальних послуг», пунктом першим якого визначено перелік житлово-комунальних послуг на території Васильківської селищної об'єднаної територіальної громади, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах, до складу якого включено послуги з вивезення побутових відходів.

Таким чином, виконавчим комітетом Васильківської селищної ради припинено порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції, шляхом визначення переліку житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах.

Окрім того, представником відповідача надано копію рішення виконавчого комітету Васильківської селищної ради від 31.01.2017 року № 70-2/ VII «Про затвердження тарифів на комунальні послуги», яким затверджено тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів для розрахунків зі споживачами смт. Васильківка, сформовані у відповідності до вимог Порядку, та скасовано рішення Васильківської селищної ради від 03.12.2014 року №973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка».

Таким чином, виконавчим комітетом Васильківської селищної ради припинені порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді дій органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції шляхом затвердження рішенням Васильківської селищної ради від 03.12.2014 року №973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка» тарифів, сформованих без дотримання вимог законодавства у житлово-комунальній сфері.

Враховуючи викладене вище та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994р. за № 90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 року № 169-р), із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

В И Р І Ш И Л А:

1. Визнати бездіяльність Васильківської селищної ради та її виконавчого комітету щодо не визначення переліку житлово-комунальних послуг, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах порушенням законодавства про захист економічної конкуренції,

передбаченим пунктом третім статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним частиною першою статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

2. Визнати бездіяльність Васильківської селищної ради та її виконавчого комітету щодо не укладання договору на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території в межах смт. Васильківка з суб'єктом господарювання надавачем цих послуг, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним статтею 17 цього Закону, шляхом бездіяльності органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

3. Визнати дії Васильківської селищної ради щодо затвердження рішенням від 03.12.2014 року № 973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка» тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів з рівнем витрат на збут, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 5% рівень, з рівнем рентабельності в цілому по підприємству, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 12% рівень, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним статтею 17 цього Закону, шляхом дій органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

4. Визнати дії Васильківської селищної ради щодо затвердження рішенням від 03.12.2014 року № 973-42/VI «Про затвердження тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів на території сел. Васильківка» тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів: для бюджетних установ - 49,16 грн. за 1 контейнер; для інших споживачів - 65,83 грн. за 1 контейнер з рівнем витрат на збут, що перевищує обмежений нормативно-правовими актами у житлово-комунальній сфері 5% рівень, з рентабельністю, що перевищує обмежені нормативно-правовими актами рівні 15% та 50% відповідно, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом сьомим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним статтею 17 цього Закону, шляхом дій органів місцевого самоврядування, що полягають у створенні умов суб'єкту господарювання для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

5. Зобов'язати Васильківську селищну раду та її виконавчий комітет припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції в двомісячний термін з дня отримання рішення шляхом укладання договору на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території в межах смт. Васильківка з суб'єктом господарювання надавачем цих послуг.

Голова
адміністративної колегії

О.Я. ТУРКОВСЬКИЙ

Члени Колегії

Н.В. ІГНАТЕНКО

В.П. ГАРАГУЛЯ

Є.О. ВАРНАКОВ

А.В. ТРИКОЗ

Секретар Колегії:

Н.В. КОВАЛЕВСЬКА